

УДК 336.744

СПОЖИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Іванов С.В., Шиманова С.В.

HOUSEHOLD CONSUMPTION IN UKRAINE

Ivanov S.V., Shymanova S.V.

У статті розглянуто напрямки використання доходу домогосподарств, показано непрямий вплив держави на формування витрат домогосподарств через встановлення розміру прожиткового мінімуму, споживчого коштика, мінімальної заробітної плати та інших соціальних стандартів.

Показані норми української споживчого коштика в порівнянні з деякими країнами ринкової економіки. Показано, що витрати домогосподарств на споживання займають ліву частку сукупних витрат домогосподарств і грають важливу роль в макроекономічних процесах.

Ключові слова: домогосподарство, споживання домогосподарства, споживчий коштик, мінімальна заробітна плата, витрати домогосподарств.

Вступ. Домогосподарства належать до числа головних, проте найменш досліджених суб'єктів національної економіки. Як інституційний сектор, домогосподарства приймають участь у всіх фазах економічного циклу: виробництві благ, постачанні економічних ресурсів, створенні, розподілі та перерозподілі національного продукту, формуванні кінцевих доходів, споживанні товарів і послуг, здійсненні заощаджень та інвестуванні. Визначальною роллю домогосподарств є те, що вони приймають активну участь у кінцевому споживанні, ніж інші сектора економіки. Витрати домогосподарств на споживання займають ліву частку їх сукупних витрат та відіграють важливу роль у макроекономічних процесах, оскільки задоволення споживчого попиту населення є, у кінцевому підсумку, тією метою, задля якої, по суті, й функціонує економічна система держави. Тим самим сектор домогосподарств приймає активну участь у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП) країни, зростання якого забезпечує динаміку всієї соціально-економічної системи.

Сьогодні в суспільстві стрімкого поширення набуває розуміння необхідності глибокого та всебічного вивчення витрат домогосподарств як важливої сфери фінансової системи, що обумовлено їх суттєвою роллю та вагомих соціальним значенням в сучасних економічних умовах. Сучасна

економічна ситуація з особливою гостротою актуалізувала вирішення зазначених проблем.

Проблеми задоволення потреб людини та оптимізації витрат на їх реалізацію досліджувалися представниками багатьох течій світової економічної науки. При цьому основний акцент, як правило, робився на вивчення процесів споживання та заощадження (Дж.М. Кейнс, А. Маршал, Ф. Модільяні, І. Фішер, М. Фрідман), а також дослідженні особливостей родинного розподілу доходів та їх спрямування на певні цілі (Г. Беккер, У.С. Джевонс) [1].

Сучасні дослідники економічної діяльності домогосподарств свої зусилля скеровують в основному на вивчення джерел та тенденцій формування, а також напрямів регулювання доходів домогосподарств, не приділяючи уваги ефективності використання цих доходів, тобто здійсненню членами домогосподарств витрат. Свого часу відомий економіст А. Маршал відмічав: «...в грошовій економіці відзнакою гарного ведення господарства є такий розподіл меж виділення коштів на кожен вид витрат, щоб гранична корисність товарів...у всіх випадках була однаковою». Тому ми вважаємо, що дослідження структури та основних тенденцій здійснення домогосподарствами витрат є надзвичайно актуальним.

Рівень та структура витрат домогосподарств є важливими індикаторами економічного і соціального стану домогосподарств, тому їх діяльність має велике значення при розробці та реалізації державних програм, спрямованих на усунення диспропорцій у життєвому рівні різних соціально-економічних груп населення. На формування та ступінь задоволення потреб домогосподарств впливають різні фактори, але, безумовно, найсуттєвіший вплив мають рівень, джерела та регулярність надходження загальних доходів домогосподарств.

Постановка проблеми. Тому, метою статті є визначення структури та розміру споживання

домогосподарств в Україні і особливостей його регулювання в сучасних мовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Домогосподарство є важливим елементом економічного кругообігу. Окремі аспекти економіки домогосподарства вже тривалий час є об'єктом уваги провідних вчених світу. У. Петті розглядав проблему доходів домогосподарства, їх витрат на харчування, житлові умови. Е. Енгель досліджував залежність між характером споживання та рівнем доходів. Взаємозв'язок доходів, споживання та заощадження домогосподарств розглядається у працях Дж. Кейнса [2].

Сучасна фінансова наука приділяє суттєву увагу питанням функціонування домогосподарств, досліджуючи їх як окремий суб'єкт ринкових відносин, оскільки домогосподарство постає не тільки в ролі споживача, але й у ролі виробника матеріальних благ та суспільних послуг. В узагальненому вигляді домогосподарство виконує подвійну роль у сучасній економіці. З одного боку, воно є активним суб'єктом ринкових відносин, а з іншого – важливою ланкою в економічному кругообігу ресурсів, товарів (послуг) та доходів [3].

Між зростанням доходів домогосподарств і питомою вагою витрат на різні потреби спостерігається тісний взаємозв'язок. Ці закономірності вперше дослідив німецький економіст Е. Енгель. На його думку, чим бідніша сім'я, тим більша частка всіх витрат виділяється на придбання продуктів харчування. В міру зростання доходів родини питома вага витрат на харчування скорочується, частка витрат на житло, комунальні послуги, одяг може не змінюватися, а питома вага всіх інших витрат збільшується [3, с. 287].

В той же час, необхідно зазначити, що на загальну величину витрат домогосподарств впливають певні зовнішні та внутрішні фактори. До внутрішніх факторів належать: величина сукупних грошових доходів домогосподарства; ступінь забезпечення його потреб за рахунок ведення натурального господарства; рівень організації та ведення бюджету домогосподарства; рівень матеріальних і духовних потреб членів домогосподарства тощо. До зовнішніх чинників відносяться: рівень роздрібних цін на товари і послуги, які споживають члени домогосподарства; обсяги державних дотацій, що спрямовуються на фінансування охорони здоров'я, освіти, житлово-комунального господарства, транспорту та зв'язку; суми сплачених домогосподарством податків та інших обов'язкових платежів; рівень розвитку споживчого кредитування в національній економіці. Крім того, у різних країнах світу на величину, структуру і динаміку витрат домогосподарств суттєво впливають історичні, кліматичні умови, а також умови проживання та стереотипи поведінки населення.

Виокремлюючи різні напрями використання доходу домогосподарств, їх часто ототожнюють з витратами, що, певною мірою, є не зовсім вірно. Так, професор А.Ю. Чернов залежно від функціонального призначення виокремлює такі

групи витрат домогосподарства: особисті споживчі витрати (придбання матеріальних благ і оплата послуг); податки та інші обов'язкові платежі; грошові накопичення і заощадження [4, с. 109].

Схожої точки зору дотримується Є.А. Дмитрієва, що пропонує поділяти витратну частину бюджету домогосподарств на три основні розділи: обов'язкові платежі, витрати на споживання та грошові заощадження. До обов'язкових платежів домогосподарства Є.А. Дмитрієва пропонує віднести повернення основної суми отриманого в банку кредиту та виплату відсотків по ньому, а також страхові внески, якщо учасники домогосподарства користуються послугами особистого або майнового страхування, будучи при цьому страхувальниками [5, с. 16].

З таким підходом, в основному, погоджуються й автори колективної монографії «Фінансова система і економіка», які вважають, що «грошові витрати бюджетів домогосподарств доцільно поділяти на: споживчі витрати (купівля товарів і оплата послуг); обов'язкові платежі та добровільні внески, які передбачають сплату податків та обов'язкових зборів, внесків на соціальне страхування, внесків у громадські та кооперативні організації, повернення позик, придбання лотерейних квитків тощо; грошові накопичення і заощадження, які включають: здійснення населенням внесків до ощадних установ, в комерційні банки, придбання облігацій» тощо [6, с. 399].

На наш погляд, зарахування «грошових накопичень і заощаджень» до витрат домогосподарства не є правомірним, адже, наприклад, кошти, що зберігаються «на руках» у населення за економічною природою не є витратами, оскільки лише тимчасово виведені з обігу і відкладені на випадок непередбачених подій, однак у наступних часових періодах можуть стати витратами за умови використання на ті чи інші цілі.

Як один з варіантів, Н. Смірнова та К. Полякова пропонують витрати домогосподарств поділяти за наступними категоріями: витрати на поточну діяльність; витрати на активи; витрати на кредити і борги; соціальні витрати. До витрат на поточну діяльність вони включають всі затрати, які несе домогосподарство на свою життєдіяльність. Ці витрати пов'язані з існуванням людини і реалізацією її потреб в харчуванні, одязі, відпочинку тощо [7].

Фетісов В.Д. у складі витрат домогосподарств виокремлює чотири агреговані групи: витрати громадян на особисте споживання (споживчі витрати); соціально обов'язкові (примусові) витрати; інвестиційні витрати; інші витрати. Перша група витрат пов'язана з відтворенням людини як фізіологічного організму і соціального індивіда. До другої групи належать податки й інші обов'язкові платежі. До складу третьої групи входять витрати на придбання об'єктів, які використовуються домашніми господарствами протягом тривалого періоду часу. Склад четвертої групи – витрати, не віднесені до жодної з перших трьох груп [8, с. 297].

Значимо, що серед українських та зарубіжних учених до сьогодні не сформувалося єдиної позиції щодо доцільності зарахування витрат на придбання житла до загальної величини заощаджень населення. Так, Ю. Кашин та І. Хомініч до загального обсягу заощаджень не зараховують витрати населення на придбання необоротних активів (зокрема житла), оскільки, на думку вчених, такі витрати громадяни здійснюють за рахунок заощаджень і тому вони повинні належати до споживчих витрат [9, с. 107]. У свою чергу, О. Ватаманюк та С. Шашнов витрати населення на придбання житла зараховують до заощаджень, а не до споживчих витрат [10, с. 189]. У цьому питанні можемо погодитися з Т.О. Кизимом: «якщо особа вкладає кошти у нерухомість з метою її подальшого перепродажу за вищою ціною або здавання в оренду з метою отримання доходу, то такі витрати слід вважати інвестиційними; якщо нерухомість купується з метою постійного проживання, то такі витрати слід відносити до споживчих» [3].

Необхідно зауважити, що поділ витрат домогосподарств на споживчі і неспоживчі є дещо умовним і його можна застосовувати лише тоді, коли йдеться про використання частини доходу в конкретному часовому періоді, адже, зрештою, майже будь-яке використання отриманого домогосподарством доходу прямо або опосередковано спрямовано на задоволення потреб членів домогосподарства, тобто на споживання.

Отже, узагальнено витрати домогосподарств за цільовим призначенням пропонується поділяти на три основні групи: обов'язкові платежі, які передбачають сплату податків, внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових платежів за добровільним страхуванням, відсотків за користування кредитом тощо; споживчі витрати, які включають витрати на харчування, придбання непродовольчих товарів, оплату житлово-комунальних послуг, послуг освіти, охорони здоров'я, транспорту та зв'язку, на відпочинок тощо; неспоживчі витрати, до складу яких входять інвестиційні витрати (купівля цінних паперів, валюти, вклади до банківських установ тощо) та інші витрати (допомога родичам, капітальний ремонт і будівництво житла, придбання худоби тощо).

Держава опосередковано впливає на формування витрат домогосподарств, завдяки встановленню та регулюванню таких соціальних показників як споживчий кошик, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата та рівень оподаткування.

З метою забезпечення нормального рівня життя держава визначає розмір прожиткового мінімуму, який в Україні застосовується для загальної оцінки рівня життя, визначення розмірів мінімальної заробітної плати, мінімальних пенсій за віком, розмірів соціальної допомоги, стандартів обслуговування та забезпечення в галузях охорони здоров'я, освіти, соціального обслуговування, неоподаткованого мінімуму доходів громадян [11].

В свою чергу, основою розрахунку прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення є споживчий кошик.

Споживчий кошик – асортимент товарів, що характеризує типовий рівень та структуру місячного (річного) споживання людини або сім'ї. Такий набір використовується для розрахунку мінімального споживчого бюджету, виходячи з вартості споживчого кошику у діючих цінах [12].

Поняття «споживчий кошик» нерозривно пов'язане із поняттям «споживчий бюджет», який, у свою чергу, може бути двох видів: мінімальний споживчий бюджет (МСБ) і раціональний споживчий бюджет (РСБ). Перший визначається як набір продовольчих і непродовольчих товарів та послуг у натуральному і вартісному вираженні, що забезпечує задоволення основних фізіологічних і соціально-культурних потреб людини.

Відповідно до Закону «Про прожитковий мінімум», набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг для основних соціальних і демографічних груп населення мають переглядатися не рідше одного разу на п'ять років, проте досі при розрахунку прожиткового мінімуму використовується і методика, і мінімальний набір продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, затверджені ще у 2000 році [13]. Тому норми споживчого кошика сьогодні не враховують багатьох реалій, натомість містять ряд непотрібних або застарілих продуктів та послуг.

За РСБ споживчий кошик може мати наступну структуру: продукти харчування не повинні перевищувати 30 %, непродовольчі товари – 47 % (із них тканини, одяг, взуття – 20 %; меблі, предмети культури і побуту – 18 %; інші товари – 9 %) і всі послуги – 23 % [14].

США особливе місце серед споживчих бюджетів займає бюджет Геллера, що характеризує «загальноприйнятий рівень життя», заснований на наборі тих товарів і послуг, які суспільство вважає в даний час необхідними для здорового і досить комфортного життя. Розміри цього бюджету істотно перевищують середній рівень споживання країни.

За структурою бюджету Геллера продукти харчування не повинні перевищувати 30 % «кошика», непродовольчі товари – 47 %, інші товари і послуги – 23 %. В українському споживчому кошику комунальні послуги складають тільки близько 11 %, а продукти харчування – понад 50 %.

Споживчий кошик американця нараховує 350 продуктів і послуг, французя – 507, англійця – 350, німця – 475. Український споживчий кошик нещодавно було розширено до 297 найменувань.

Американський кошик передбачає витрати на тютюнові і алкогольні вироби, витрати на освіту, мобільний і комп'ютерний зв'язок. В Англії у кошик закладено шампанське і пиво, плеєр з музичними записами, а також акустична гітара і великий перелік товарів для будинку, включаючи дверні ручки і витрати на садівника. Французи заклали в споживчий кошик витрати на відвідування перукарні, купівлю лаків для волосся, гелів для душу та інших косметичних засобів. Окрім цього передбачені апарати для виправлення зубів, оренда

автомобілів, проїзд на таксі, а також харчування для кішок і собак [15].

Відповідно до цих потреб введені і мінімальні зарплати. У США місячний прожитковий мінімум складає близько 700 доларів, а мінімальна зарплата – 1230 доларів на місяць. У країнах Європи вони різні, але все одно виходять за 1000 євро, що підтверджує правоту ООН, яка підрахувала, що за межею бідності живуть четверо з 5 українців [16].

Собівартість чинного споживчого кошика українця з урахуванням цін складає близько 1800 грн. Тобто, це і є межа бідності. Згідно з бюджетом 2012 року, прожитковий мінімум на одну людину з розрахунку на місяць складає з 1 січня – 1017 грн., з 1 квітня – 1037 грн., з 1 липня – 1044 грн., з 1 жовтня – 1060 грн., з 1 грудня – 1095 грн. Мінімальна заробітна плата в місячному розмірі: з 1 січня – 1073 грн. з 1 квітня – 1094 грн., з 1 липня – 1102 грн., з 1 жовтня – 1118 грн., з 1 грудня – 1134 грн.

Прожитковий мінімум є базовим державним соціальним стандартом, що встановлюється законом і на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти. Тому будь-який перегляд споживчого кошика призводить до автоматичного підвищення розмірів мінімальних соціальних стандартів. А підвищення прожиткового мінімуму означає, що треба змінювати бюджет і виділяти додаткові кошти на соціальний захист населення.

Крім того, сучасне обчислення споживчого кошику та прожиткового мінімуму не враховує нерівномірність зростання індексів споживчих цін на продовольчі, непродовольчі товари та послуги.

Набір продуктів харчування у складі прожиткового мінімуму для українців потрібно переглянути з урахуванням того, щоб вони були збалансовані та мали користь для здоров'я споживачів.

За оцінками експертів, якщо поррахувати реальні витрати на асортимент кошику і прийняти їх на державному рівні, то видаткова частина бюджету збільшиться в 3 – 5 разів.

Висновки. 1. Сьогодні в суспільстві стрімкого поширення набуває розуміння необхідності глибокого та всебічного вивчення витрат домогосподарств як важливої сфери фінансової системи, що обумовлено їх суттєвою роллю та вагомим соціальним значенням в сучасних економічних умовах. Сучасна економічна ситуація з особливою гостротою актуалізувала вирішення зазначених проблем.

2. Визначальною роллю домогосподарств є те, що вони приймають активнішу участь у кінцевому споживанні, ніж інші сектора економіки. Витрати домогосподарств на споживання займають лівову частку їх сукупних витрат та відіграють важливу роль у макроекономічних процесах, оскільки задоволення споживчого попиту населення є, у кінцевому підсумку, тією метою, задля якої, по суті, й функціонує економічна система держави. Тим самим сектор домогосподарств приймає активну

участь у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП) країни, зростання якого забезпечує динаміку всієї соціально-економічної системи.

3. Споживчі витрати домогосподарств займають найбільшу частку у структурі сукупних витрат домогосподарств України (близько 90%), адже домогосподарства є основними споживачами товарів і послуг.

4. З метою забезпечення соціально-економічного обґрунтування визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, розглянути доцільність розробки Закону України «Про споживчий кошик».

5. Відповідно до змін до Закону «Про прожитковий мінімум» щодо оприлюднення розрахунків фактичного розміру прожиткового мінімуму до Закону України «Про інформацію» забезпечити інформаційну прозорість моніторингу фактичного розміру прожиткового мінімуму у спосіб широкого оприлюднення щомісячних результатів розрахунків такого розміру та забезпечення можливості його коригування залежно від показників рівня життя в Україні.

6. В основу мінімальної заробітної плати покласти соціальний стандарт нормального відтворення робітника. Мінімальна заробітна плата повинна перевищувати прожитковий мінімум у 1,2 – 1,5 рази для того, щоб дорівнювати вартості об'єму ресурсів, необхідних для відтворення робітника та його родини

7. Забезпечивши обґрунтований рівень мінімальні зарплати, держава б збільшила попит, що стимулювало б вітчизняних виробників, які могли б конкурувати в гонитві за покупцем, знижуючи ціни на свою продукцію. У результаті відбувалося б реальне скорочення інфляції.

Література

1. Всемирная история экономической мысли. В 6 т. Т. 4. Теории социализма и капитализма в межвоенный период/МГУ им. М. В. Ломоносова; Гл. редкол.: В. Н. Черковец (гл. ред.) и др. — М.: Мысль, 1990. — [1] 590 с.
2. Всемирная история экономической мысли: В 6 т. Т. 2. Теория социализма и капитализма в межвоенный период / МГУ им. М.В. Ломоносова; Гл. редкол.: В. Н. Черковец (гл. ред.) и др. — М.: Мысль, 1990. — 574, [1] с.
3. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку [Текст]: монографія / Т.О. Кізіма. — К.: Знання, 2010. — 431 с.
4. Чернов А.Ю. Личные финансы: доходы и расходы семейного бюджета [Текст] / А.Ю. Чернов. — М.: Перспектива, 2000. — 176 с.
5. Дмитриева Е.А. Финансы домохозяйств [Текст]: учебное пособие / Е. А. Дмитриева. — Магадан: Кордис, 2007. — 61 с.
6. Оспішева В.І. Фінанси: курс для фінансистів [Текст]: навч. посіб. / за ред. В.І. Оспішева. — К.: Знання, 2008. — 567 с.
7. Полякова К. Секреты личного финансового плана [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://www.prodengy.com/2010/06/24/pub-290/>

8. Фетисов В.Д. Финансы граждан [Текст]: монография / В.Д. Фетисов. – Нижний Новгород: Изд-во ННГУ им. Н.И. Лобачевского, 2000. – 383 с.
9. Кашин Ю.И. О мониторинге сберегательного процесса [Текст] / Ю.И. Кашин // Вопр. экономики. – 2003. – № 6. – С. 100-110.
10. Ватаманюк О.З. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз [Текст]: монографія / О.З. Ватаманюк. – Л.: Видавничий, центр Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2007. – 536 с.
11. Лібанова Е. Аналіз бідності та соціальних наслідків економічної кризи в Україні [Електронний ресурс] / Елла Лібанова; Інститут демографії та соціальних досліджень НАНУ. – К., 2010. – Режим доступу: http://www.undp.org.ua/files/ua_35927
12. Писаревська А. К. Основні аспекти формування споживчого кошика в Україні [Текст] / А. К. Писаревська // Вісник державної фінансової академії: Економічні науки. – 2010. – № 1. С. 33 – 39
13. Про прожитковий мінімум [Електронний ресурс]: закон України від 15.07.1999 № 966-XIV – Режим доступу: <http://zakon2.Rada.gov.ua/laws/show/966-14>
14. У новому році вартість споживчого кошика зросте [Електронний ресурс] / О. Олійник // Українське інформаційне агентство. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua>
15. У споживчий кошик українця додали ноутбук та флешку [Електронний ресурс] / Українське інформаційне агентство. – Режим доступу: <http://www.mukachevo.net/ua/News/view/48573>
16. Карпенко О.В. Мінімальна заробітна плата та проблеми її реформування [Текст] / О.В. Карпенко // Збірник наукових праць ДВНЗ «УАБС НБУ» «Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України». – 2010. – Т. 30. – С. 128-136.

References

1. Vsemirnaja istorija ekonomicheskoy misli: V 6 t. T. 4 Teorija socializma i kapitalizma v mezhoennij period / MGU im. M.V. Lomonosova; Gl. Redakol.: V.N. Cherkovec (gl. Red.) i dr. – М.: Misl', 1990. – 590, [1] s.
2. Vsemirnaja istorija ekonomicheskoy misli: V 6 t. T. 2 Teorija socializma i kapitalizma v mezhoennij period / MGU im. M.V. Lomonosova; Gl. Redakol.: V.N. Cherkovec (gl. Red.) i dr. – М.: Misl', 1990. – 574, [1] s.
3. Kizima T.O. Finansi domogospodarstv: suchasna paradigma ta dominantni rozvitku [Текст]: monografija / T.O. Kizima. – К.: Znannja, 2010. – 431 s.
4. Chernov A.Ju. Lichnye finansy: dohody i rashody semejnogo bjudzhetu [Текст] / A.Ju. Chernov. – М.: Perspektiva, 2000. – 176 s.
5. Dmitrieva E.A. Finansy domozhajstv [Текст]: uchebnoe posobie / E. A. Dmitrieva. – Magadan: Kordis, 2007. – 61 s.
6. Ospishheva V.I. Finansi: kurs dlja finansistiv [Текст]: navch. Posib. / za red. V.I. Ospishheva. – К.: Znannja, 2008. – 567 s.
7. Poljakova K. Sekrety lichnogo finansovogo plana [Elektronnij resurs]. – Режим доступу: <http://www.prodengy.com/2010/06/24/pub-290/>
8. Fetisov V.D. Finansy grazhdan [Текст]: monografija / V.D. Fetisov. – Nizhnij Novgorod: Izd-vo NNGU im. N.I. Lobachevskogo, 2000. – 383 s.
9. Kashin Ju.I. O monitoringe sberegatel'nogo processa [Текст] / Ju.I. Kashin // Vopr. Jekonomiki. – 2003. – № 6. – S. 100-110.
10. Vatamanjuk O.Z. Zaoshhadzhenija v ekonomici Ukraini: makroekonomichnij analiz [Текст]: monografija / O.Z. Vatamanjuk. – Л.: Vidav. Centr L'viv. Nac. Un-tu po Ivana Franka, 2007. – 536 s.
11. Libanova E. Analiz bidnosti ta social'nih naslidkiv ekonomichnoї krizi v Ukraini [Elektronnij resurs] / Ella

- Libanova; Institut demografii ta social'nih doslidzhen' NANU. – К., 2010. – Режим доступу: http://www.undp.org.ua/files/ua_35927
12. Pisarevs'ka A. K. Osnovni aspekti formuvannja spozhivchogo koshika v Ukraini [Текст] / A. K. Pisarevs'ka // Visnik derzhavnoї finansovoї atreopi: Ekonomichni nauki. – 2010. – № 1. S. 33 – 39
13. Pro prozhitkovij minimum [Elektronnij resurs]: zakon Ukraini vid 15.07.1999 № 966-XIV – Режим доступу: <http://zakon2.Rada.gov.ua/laws/show/966-14>
14. U novomu roci vartist' spozhivchogo koshika zroste [Elektronnij resurs] / O. Olijnik // Ukraїns'ke informacijne agentstvo. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua>
15. U spozhivchij koshek ukraincja dodali noutbuk ta fleshku [Elektronnij resurs] / Ukraїns'ke informacijne agentstvo. – Режим доступу: <http://www.mukachevo.net/ua/News/view/48573>
16. Karpenko O.V. Minimal'na zarobitna plata ta problemi її reformuvannja [Текст] / O.V. Karpenko // Zbirnik naukovih prac' DVNZ «UABS NBU» «Problemi ta perspektivi rozvitku bankiv'skoї sistemi Ukraini». – 2010. – vip. 30. – С. 128-136.

Иванов С.В., Шиманова С.В. Потребление домохозяйств в Украине

В статье рассмотрены направления использования дохода домохозяйств, показано косвенное влияние государства на формирование расходов домохозяйств через установление размера прожиточного минимума, потребительской корзины, минимальной заработной платы и других социальных стандартов.

Показаны нормы украинской потребительской корзины по сравнению с некоторыми странами рыночной экономики. Показано, что расходы домохозяйств на потребление занимают львиную долю совокупных расходов домохозяйств и играют важную роль в макроэкономических процессах

Ключевые слова: домохозяйство, потребление домохозяйств, потребительская корзина, минимальная заработная плата, расходы домохозяйств.

Ivanov S., Shymanova S. Household consumption in Ukraine.

The article describes the uses of household income shows an indirect effect on the formation of the state of household expenditure by setting the amount of the subsistence minimum consumer basket, the minimum wage and other social standards.

Showing norms Ukrainian consumer basket compared to some countries of market economy. Shows that household consumption expenditure occupy the lion's share of total household spending and play an important role in macroeconomic processes.

Keywords: home improvement, household consumption basket, the minimum wage expenditures.

Иванов Сергій Володимирович - д.е.н., професор Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. lion0647@mail.ru

Шиманова Сніжана Володимирівна – магістр, Дніпродзержинський державний технічний університет. lion0647@mail.ru

Рецензент: Костирко Л.А., доктор економічних наук, професор, завідувача кафедрою фінансів Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Луганськ, Україна.